68

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Martis vigeſimâ ſextâ menſis Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXXV.

M. LUDOVICO GILBERTO BOYROT DE JONCHERES, Doctore Medico Præſide.

An choreæ nocturnæ ſanitati nocivæ.

I.

QUAM lugenda gentis humanæ conditio! undique morborum & mortis ſcaturiunt innumeri fontes; imò ea ipſa quorum beneficio indeſinenter fovetur ſuſtentaturque illius vita, non rarò in illius perniciem conſpirant. Tot verò inter ſcopulos quibus unoquoque inſtanti illiduntur mortales, quis

verè Philoſophus non indignabundum ſe ſiſtat, cùm pleroſque conſpiciat qui nedùm ad ſanitatem bonum pretioſiſſimum aliquid conferant, eam quaſi rem minoris momenti habeant. Stulti & inſani variâ viâ morbos continuò ſibi accerſunt, ſæpèque ad mortem celeri gradu properant. Non hìc lugebimus triſtes eas ambitioſi victimas animi, quæ falſo honorum titulo deluſæ, aurique ſacrâ famè divexatæ, nil moliantur niſi ut ſcopum attingant, quæque, ſi ipſas cœcâ fortuna ab aris ſuis arceat, mox furoris invidiæque impatientes, cunctis ſœviſſimis melancholiæ gradibus lentè ad mortem tendant. Falſis idolis litantes, longiùs à veris naturæ viis deflectunt, quàm ut earum infortunio afficiamur, levamenque adhibere ſatagamus. Menti verò noſtræ dolorem timoremque incutit error eorum qui juvenili audaciâ rapti, voluptatiſque illecebris devincti, ſecuros ſeſe jactitent, dùm eheu! *Latet anguis in herbâ.* Quot enim indomito equo fræna dare cùpientes, neſcii temeritatis pœnam luerunt. Quot venatores proſtravit incautus ardor? ſed vos ô præſertim teneræ puellæ nativo inſtinctu ad muſicen choreaſque propulſæ, cavete ne feſtivas noctes ſubſequatur luctus. Quot enim inter vos formoſiſſimæ nocturnis choreis imprudentiùs indulgentes, quaſi roſa calore ſolis aduſta nimio, contabuerunt? audite diſciteque, ſi fas ſit, cunctis tempeſtivè ſobrièque uti.

I I.

GRESSUS ſaltuſque corporis regulares voci inſtrumentiſque concordes, ſaltationem inſtituunt. Illius cum muſice indiſſolubilis eſt nexus. Ejus originem perſcrutanti facillimè evidenterque patebit eam priſcis ſæculis viguiſſe, imò ei pronùm erit concludere hanc eſſe mundo coœvam. Prioribus ævis ſimplex, mox varias ſuſcepit compoſitiones, ferè cunctis adaptata fuit, exindèque exorta eſt confuſa ſaltationum multitudo. Sub ordine tamen quintuplici apprimè collocantur, ſacro ſcilicet, militari, funebri, theatrali ac feſtivo. Choreæ ſacræ remotiorem antiquitatem ſibi vindicant; ex iis derivarunt cæteræ. Et vero primævi homines in ſummum naturæ opificem motibus geſtibuſque feſtivis grates perſolvere debuerunt. Librorum quoque Judaïcorum traditio nos edocet ſaltationem rituum relligioſorum maximam in partem venire. Neminem ferè latet eam pariter in paganorum templis viguiſſe. Saltationis militaris origo inventoriſque nomen oblivione conſepulta fuêre. Pyrrhi illius reſtauratoris nomine fuit inſignita. Ut varias bellicas evolutiones illa referebat, juventutem decebat, & illi maximè proderat. Membris enim mollibus nervoſam flexilitatem, durumque robur impertiens, ſic intrepidos hoſtique formidandos milites efformabat. Eæ etiam Achillis inclytorumque ſociorum erant deliciæ. Exequiis funebribuſque pompis acceſſit; multi utriuſque ſexûs vultum componebant, motibus geſtibuſque triſtibus mœrorem diſpergebant. Maximam Romani ex eâ uti-

litatem perceperunt; Archimimus quidam varia defuncti dotes vitiave gestibus enarrabat, sicque eum vel laudibus honestabat, vel infamiâ deturpabat; quod quidem ad morum integritatem probitatemque haud parum conferebat. Antiqui eâ tragædias distinxerunt & inde choreæ nomen perelegans. Usus tandem invaluit, ut epulis misceretur, & indè festivæ nocturnæque choreæ.

III.

CIRCA ritus sacros gymnasticenque diù solummodò versata fuit ars saltatoria. Hanc primi libidinibus intermiscuerunt Romani. Occasionem dederunt feriæ bacchanales quæ mediam ad noctem protractæ mox turpes inter orgias desierunt; posteà iis repurgatæ sordibus, nostræ successerunt choreæ. Quantò magis veterum finis nobilior præcellentiorque erat, tantò etiam sanitati tutiùs conducebat. Et certè ut sanitas vigeat, fluida inter & solida justum requiritur æquilibrium, quod quidem præcipuè in motûs ac quietis moderamine reponitur. Nam si ignavâ quiete flaccidi torpescant artus, neglectoque motu torqueantur præcordia, non minùs, eo diutiùs perennanti, solvuntur. Felix terque felix igitur qui compos animi patemathum, cuncta lance noverit æquâ componere. Hanc attigisse metam videntur veteres; omnis enim illorum ars gymnastica corporis ad robur conferens, nulla secum trahens incommoda, innumeris morbis præcavebat, multosque profligabat. Legibus naturæ studiosè obtemperantes, ludos inter ipsos sanitatem quærebant; exindè bellicæ laudis scaturiebat fons inexhaustus. Patriæ spes & tutamen florens juventus, variis exercitiis instructa, mollia respuere, fortia audere ac pati ediscebat. Inde turba heroum, qui laboribus assueti, mortem imò dolorem contemnentes, vinci nesciebant.

IV.

QUO longiùs à naturæ limitibus recedimus, eò graviora tùm mentem, tùm corpus obsident mala. Si urbium incolæ auri argentique splendore niteant, rusticorum vultus tranquillitatem præ se fert roseoque colore sanitatis nuntio gaudet. Et certè varia eorum exercititia præcipuèque saltatio his ut & veteribus prosunt, dùm in priorum detrimentum ista vergit. Dum ruricolæ puras voluptatis delicias delibare norunt, urbium cives ubique tædio ac fastidio divexantur. Nugis terentes tempus, veræ fœlicitatis inscii, voluptatem pretio pœnisve non emptam respuunt. Cuncta pervertunt, cunctis quoque ingratè afficiuntur. O tu imprimis chorea, nostro salutanda cultu, cum virentia inter prata salit puella, quot noxas tibi litantibus inter noctes non attulisti? te reverà salubrem, nocivam faciunt minùs apta loca, incongruum tempus aliaque incommoda. Aer enim clausis in atriis igne facibusque calefit, astantium halitibus inquinatur, respirationi noxius evadit, Dyspnæamque affert. Somnus etiam

diurnus membra nocturnis exercitiis defatigata ac irritata recreare nequit; tunc oritur calor urens internus, succensa fervent viscera, febris incendia volvens metuenda languentes flaccidosque artus tacito igne depascitur, fluida consumit, addensat, & sic gravissimi exurgunt morbi. Imò cum sæviente hyeme exercentur Choreæ, puellæ levibus indusiis vix vestitæ, voluptate exercitioque in motum actæ, dum cutis madet sudore, non rarò frigori incautas sese dant, sicque varios in morbos inflammatorios præcipites ruunt. Et certè stultam illam catervam nocturnas celebrantem choreas, manè aspiciatis. Non lilia mixta rosis juvenilem decorant vultum, non labris insidet purpura; hesternæ nulla formæ remanet gloria, cuncta periere. Ast languens exanguia frigidaque illorum ora occupat pallor; formosum nuper vultum deturpant pustulæ; macies urget, sicca tussis pectora divexat, subsequitur lenta febris, lethifera tabes, sicque levem ob culpam durissimas solvunt poenas.

V.

AST opponès, amabilior sexus? nonnè multi quotidiè morbi nocturnis Choreis præcaventur? fœdâ chlorosi tentatæ Virgini dulcem offerens medelam chorea, obscuratæ genarum purpuræ pristinum nitorem, deperditumque oculis splendorem refundit. Quæ desidiosam per vitam tristis serpit melancholia, hilares inter noctes è mente quam cruciabat divellitur. Ancipiti medelæ, nimiùm ne credatis teneræ puellæ. Cavete ne vobis falsâ spe delusis malorum surgat ilias. Nonnè sæpiùs quæ nocturnis feliciùs choreis usæ sunt, ipsis posteà minùs moderatè indulgentes puellæ, severiùs plectuntur. Nec morosum me arguatis censorem; vestræ sanitati cousulens, dulcem à vobis non voluptatem, at solummodò nocivas arcere delicias, fert animus. Naturam sequentes ducem, ne agricolarum mores despiciatis; felices coloni, quàm sorti vestræ invideo, cum sole declinante inter cererem humi stratam, terram festivis gradibus pulsatis, falcemque deponentes cantu saltuque humiles casas repetitis. Non minùs invideò, cùm rigentibus brumis, fidam Pastor amicam proprio splendentem nitore, patentes inter areas adducat, festivas ibi innocuasque exerceat choreas, ingemiscatque quòd tam citò appareat luna. Urgentibus enim matribus nullâ morâ utrinque discedendum est. Talibus vestigiis insistite, tunc sine spinis rosas legetis, mecumque lubenter concludetis.

Ergò nocturnæ choreæ sanitati nocivæ.

Proponebat Parisiis PHILIBERTUS BORIE, Nivernensis, Saluberrimæ Facultatis Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author.

A. R. S. H. 1785.

AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1785.